

Reguleringsimpactanalyse over het beleid rond afvalbanden

1 Probleembeschrijving

In Vlaanderen geldt sinds 1999 een aanvaardingsplicht voor afvalbanden. De aanvaardingsplicht houdt in dat de producent/invoerder van nieuwe banden verplicht is de afvalbanden, die de consument hem aanbiedt, gratis te aanvaarden. Essentieel is dat de producent die het product op de markt heeft geplaatst de verantwoordelijkheid draagt voor de inzameling en verwerking van zijn producten die in de afvalfase zijn aanbeland. Ook in het Brusselse en het Waalse Gewest geldt een aanvaardingsplicht voor afvalbanden.

De bandenproducenten en – invoerders hebben ervoor gekozen om een collectieve invulling te geven aan deze aanvaardingsplicht. Zij hebben hiervoor in 1998 het beheersorganisme Recytyre opgericht. Aangezien afvalbanden een negatieve waarde hadden en nog steeds hebben, is het noodzakelijk dat Recytyre een operationeel en financieringssysteem voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden organiseert. In de praktijk heeft Recytyre een systeem opgezet waarbij de eindverkopers van banden voor de inzameling van hun afvalbanden gratis een beroep kunnen doen op een door Recytyre gehomologeerde inzamelaar. Recytyre werkt hierbij met een modelovereenkomst voor de inzamelaars: elke inzamelaar die akkoord is met de daarin opgenomen voorwaarden, kan de overeenkomst met Recytyre ondertekenen. De modelovereenkomst bevat, naast inzamel-, verwerkings- en rapporteringsmodaliteiten, ook de vergoedingen voor de inzamelaars. De in de overeenkomst opgenomen tarieven worden door Recytyre bepaald op basis van rondvraag, expert opinion en/of marktstudie. Hoewel het door Recytyre opgezette operationele en financieringssysteem volledig juridisch conform is (zowel op gebied van de afvalstoffenwetgeving als op gebied van het mededingingsrecht, zoals bevestigd in de studie naar de rol van beheersorganismen in de afvalmarkt¹), worden bij dit systeem grote vraagtekens geplaatst door de bedrijfsfederatie GO4CIRCLE.

De collectieve invulling van de aanvaardingsplicht gebeurt, zoals bepaald in het VLAREMA, via een milieubeleidsvereenkomst (MBO) die wordt afgesloten tussen de Vlaamse Regering en de representatieve organisaties van de producenten, tussenhandelaars en eindverkopers. De meest recente milieubeleidsvereenkomst voor afvalbanden ging van kracht op 31/12/2010 en liep af op 30/12/2015. Er is nog geen nieuwe MBO tot stand gekomen. De reden hiervoor is dat er, zowel in 2015 als in 2016, nog studies lopende waren/zijn omtrent diverse aspecten van het huidige systeem, en dit op vraag van diverse actoren in het systeem. Begin 2016 is de OVAM gestart met de evaluatie van de afgelopen MBO, waarbij ook gesprekken plaatsvonden met de betrokken stakeholders. Uit het overleg met GO4CIRCLE blijkt dat zij vragende partij zijn voor een herziening van het hele systeem. De OVAM heeft daarna besloten om te onderzoeken welk instrument (aanvaardingsplicht of ander) het meest geschikt is voor het toekomstige beleid rond afvalbanden. Voorliggende RIA kadert in dit onderzoek en behandelt vier beleidsopties voor afvalbanden, dewelke geïdentificeerd werden op basis van gesprekken met alle betrokken stakeholders.

¹ De studie naar de rol van beheersorganismen is terug te vinden op <http://www.ovam.be/afval-materialen/producentenverantwoordelijkheid>

2 Beleidsdoelstelling

Het uitgangspunt van het Vlaamse afvalstoffen- en materialenbeleid is het duurzaam sluiten van materiaalkringlopen. Afvalbanden worden op dit moment door de geldende aanvaardingsplicht, al selectief ingezameld en vervolgens nuttig toegepast. In 2015 bedroeg het inzamelpercentage voor afvalbanden in België 96%. De verwerkingsresultaten bedroegen in 2015 in België: 20% energetische valorisatie en 80% materiaal terugwinning omvattende 11% hergebruik, 6% loopvlakvernieuwing en 63% materiaalrecyclage.

In het kader van een duurzaam materialenbeleid blijft een performante inzameling en verwerking van de afvalbanden onontbeerlijk. Hierbij verdient het herinzetten van het materiaal (hergebruik, loopvlakvernieuwing en materiaalrecyclage) de voorkeur boven energetische valorisatie.

De beleidsdoelstelling is dus om ervoor te zorgen dat afvalbanden zo veel mogelijk worden ingezameld en nuttig toegepast met inachtneming van de Ladder van Lansink (voorkeur voor hergebruik en loopvlakvernieuwing, materiaalrecyclage en in laatste instantie energetische valorisatie).

3 Beheer van afvalbanden in Europa

De Richtlijn 1999/31/EG betreffende het storten van afvalstoffen stelt een verbod in op het storten van hele afvalbanden (sinds 2003) en versnipperde afvalbanden (sinds 2006). Hoewel er verder geen specifieke Europese regelgeving voor afvalbanden bestaat, voeren de meeste Europese landen toch elk individueel een actief beleid rond de inzameling en verwerking van afvalbanden. Dit wordt geïllustreerd in figuur 1.

Er bestaan in Europa drie verschillende systemen voor het beheer van afvalbanden:

- uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV);
- heffing;
- vrije markt.

Het merendeel (21) van de landen in Europa stelden een UPV in voor afvalbanden. Zoals te zien is in de figuur variëren de data van invoering van de UPV sterk. Zo geldt de UPV in Zweden en Finland al sinds 1995, terwijl Tsjechië en Slowakije pas vorig jaar de UPV voor afvalbanden invoerden.

In Denemarken en Kroatië zijn niet de bandenproducenten, maar wel de overheid zelf verantwoordelijk voor de organisatie van de inzameling en verwerking van de afvalbanden. Het is dus de overheid die de operatoren in de verwerkingsketen vergoedt. De financiering gebeurt door middel van een heffing die wordt opgelegd aan de bandenproducenten en –invoerders, die deze op hun beurt doorrekenen aan de eindgebruikers.

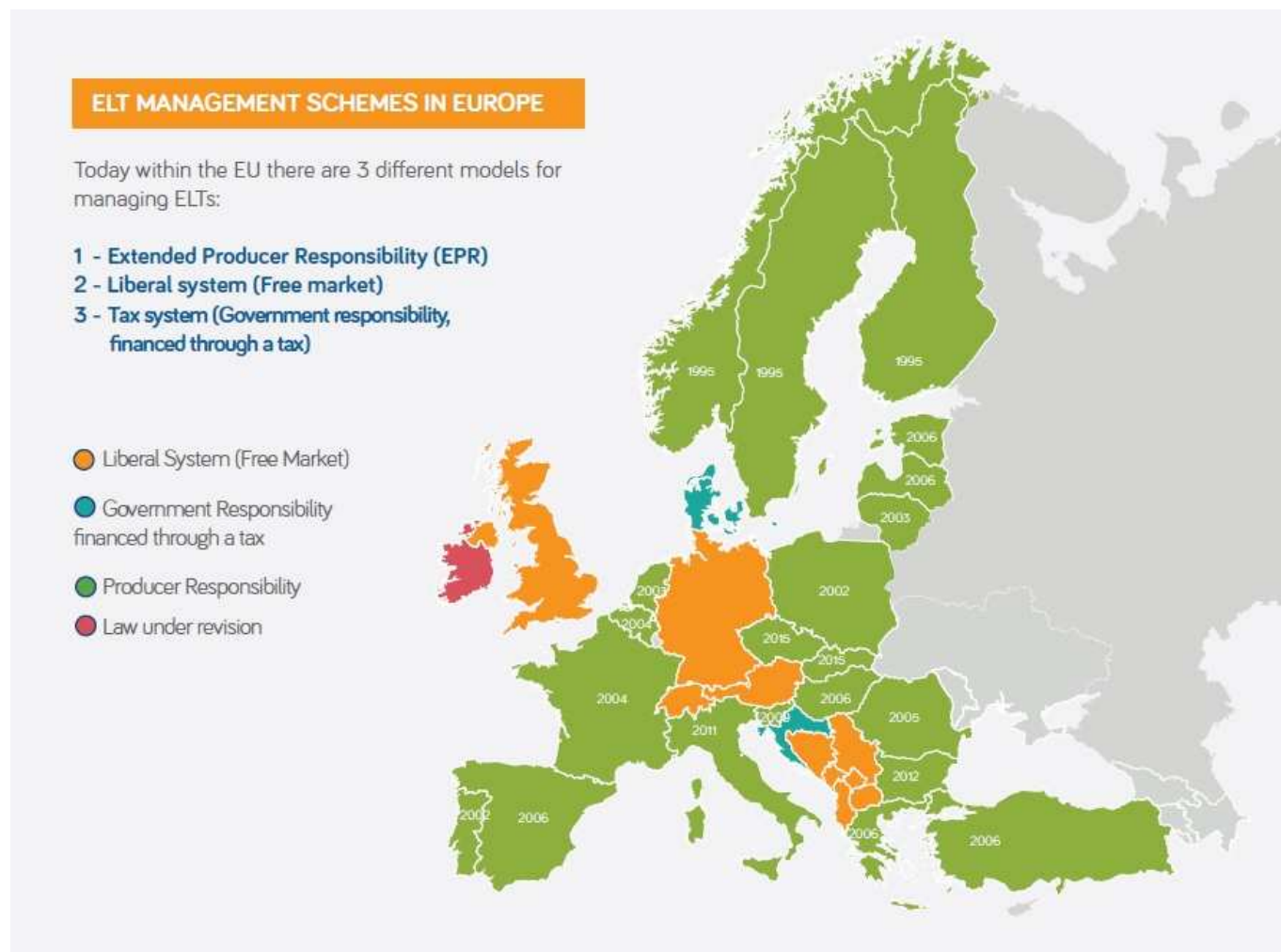
In vier EU-landen (Oostenrijk, Duitsland, Ierland en het Verenigd Koninkrijk) en in Zwitserland is er geen verantwoordelijke aangeduid voor het beheer van de afvalbanden. Hier heerst dus een vrije marktregime, waarbij alle schakels in de bandenketen werken onder vrije marktcondities. Hierbij kunnen wel vrijwillige initiatieven worden opgericht bv om best practices te promoten. Dit is het geval in het Verenigd Koninkrijk, waar de Tyre Industry Federation het Responsible Recycler Scheme heeft opgericht². In dit land geldt ook een rapportageverplichting voor de inzamelaars en verwerkers van afvalbanden.

---

² Bron: <http://tyrerecovery.org.uk/about-tra/tif-responsible-recycler-scheme/>

Figuur 1. Overzicht beleid rond afvalbanden in Europa³ (ELT = end of life tyre)

Responsible Recycler Scheme in het Verenigd Koninkrijk

De Tyre Industry Federation lanceerde in 1999 een vrijwillig initiatief, het Responsible Recycler Scheme (RSS). RSS garandeert via onafhankelijke audits dat de aangesloten bedrijven (afvalbandeninzamelaars en -verwerkers) de opslag, inzameling en verwerking van de afvalbanden uitvoeren conform de geldende nationale en Europese wetgeving. Hierbij wordt ook een volledige tracering van de inzamel- en verwerkingsketen gerealiseerd.

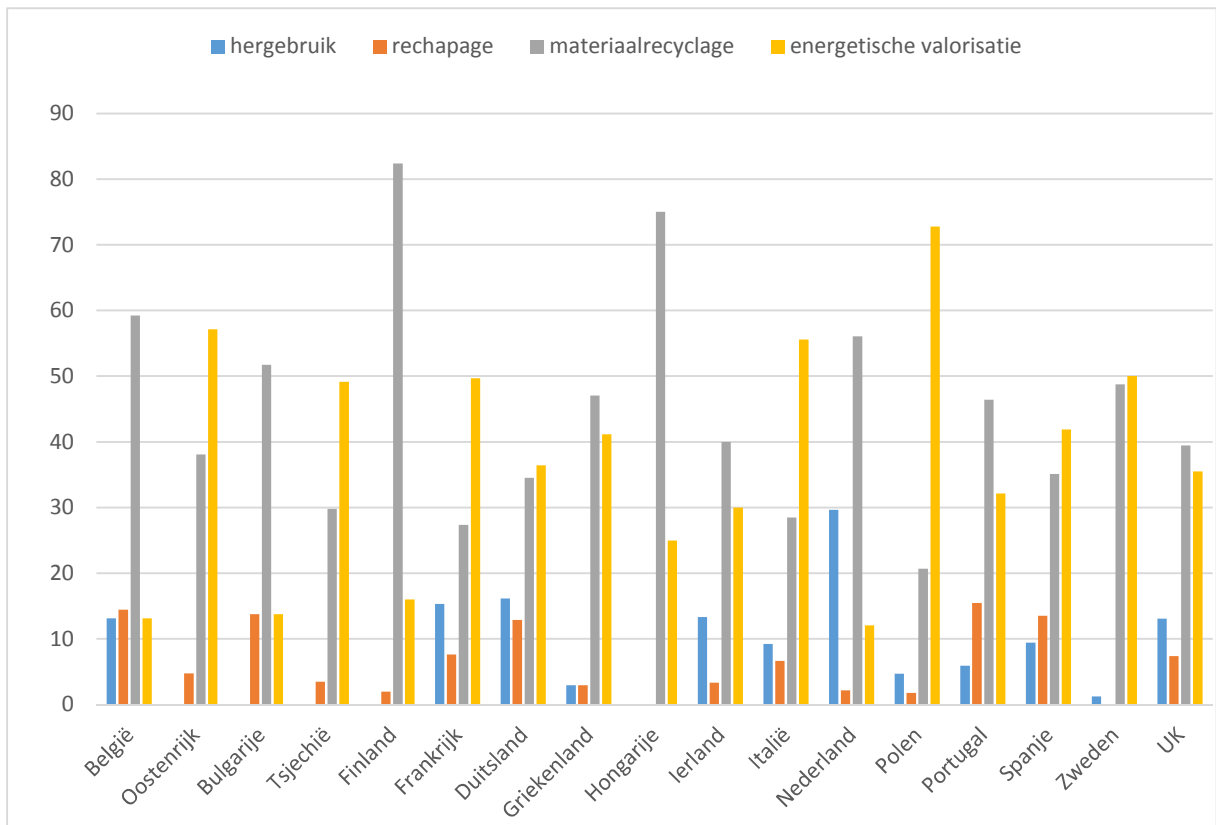
Ierland heeft tot nu toe een vrije marktregime waarbij een rapportageverplichting geldt voor zowel de producenten en invoerders van nieuwe banden, als voor de inzamelaars van afvalbanden. Momenteel zijn er echter gesprekken lopende om dit systeem te herzien. De Ierse minister van leefmilieu heeft de intentie om een volledige UPV in te voeren, waarbij de producenten zelf ook operationeel en financieel verantwoordelijk worden gesteld voor de inzameling en de verwerking van de afvalbanden⁴.

³ Bron: ETRMA (European Tyre & Rubber Manufacturers Association)

⁴ Bron: <http://www.housing.gov.ie/environment/waste/producer-responsibility-initiatives/tyres>

Figuur 2 geeft een overzicht van de in 2013 behaalde verwerkingsresultaten voor afvalbanden in verschillende landen. Hieruit blijkt dat de verwerkingsresultaten in de landen waar geen beleid wordt gevoerd minder goed zijn dan in België. In de landen waar afvalbanden via de vrije markt worden ingezameld en verwerkt, wordt een groter aandeel van de ingezamelde banden energetisch gevaloriseerd en een kleiner aandeel gerecycleerd.

Figuur 2. Verwerkingsresultaten afvalbanden (%) in Europese landen in 2013⁵

Het recente rapport van de OESO (Extended Producer Responsibility - Updated Guidance, 2016) vermeldt de resultaten van een wereldwijde inventarisatieoefening naar UPV systemen. 384 EPR systemen werden bekeken. Uit de indeling naar productgroep blijkt dat UPV systemen voor banden vaak voorkomen. Na de 'elektronische apparaten en batterijen' vormen banden de tweede grootste productgroep waarvoor UPV systemen werden opgezet.

⁵ Bron: End-of-life Tyre Report 2015, ETRMA

Tabel 1. UPV-systemen per productgroep⁶

Productgroep	Aandeel
Elektronische apparaten en batterijen	35%
Banden	18%
Verpakkingen	17%
Afgedankte voertuigen/autobatterijen	12%
Andere	18%

4 Opties

Tijdens de gesprekken met de verschillende stakeholders werden vier mogelijke opties gedetecteerd voor het toekomstig beleid rond afvalbanden. Voorliggende RIA vergelijkt de effecten van deze vier beleidsopties. Zoals hoger vermeld hebben bepaalde landen een heffingssysteem ingevoerd voor banden. We hebben ervoor gekozen om dit systeem niet uit te werken als mogelijke optie in de RIA. Enerzijds werd deze optie niet genoemd door de bevroegde stakeholders en anderzijds heeft de Vlaamse overheid niet de ambitie om de verantwoordelijkheid voor de organisatie van de inzameling en verwerking van de afvalbanden zelf op te nemen. De overheid neemt deze rol ook voor geen enkele andere afvalstroom op.

→ Nuloptie: voortzetting van een bestaande toestand:

Behoud van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden – inzameling en verwerking obv modelovereenkomst

Bij deze optie worden er geen wijzigingen doorgevoerd. De aanvaardingsplicht voor afvalbanden blijft behouden in het VLAREMA. In de toekomstige MBO blijft behouden dat het beheersorganisme voor het organiseren van de inzameling en verwerking van de afvalbanden werkt op basis van een modelovereenkomst voor de inzamelaars. Hierbij worden de tarieven voor de inzamelaars bepaald door het beheersorganisme op basis van rondvraag, expert opinion en/of marktstudie.

→ Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Behoud van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden – inzameling en verwerking obv offertevraag

In deze optie blijft de aanvaardingsplicht voor afvalbanden in het VLAREMA behouden. Het verschil met de nuloptie situeert zich in het operationele en financieringssysteem van het beheersorganisme: bij optie 2 wordt in de toekomstige MBO bepaald dat het beheersorganisme voor het organiseren van de inzameling en verwerking van de afvalbanden werkt op basis van offertevragen en dit volgens een procedure die gebaseerd is op de principes van overheidsopdrachten. Deze optie vloeit voort uit het aandachtspunt dat de studie naar de rol van beheersorganismen in de afvalmarkt naar voren brengt, namelijk dat een marktbevraging voor de inzameling van afvalbanden zou kunnen leiden tot scherpere prijzen. De studie stelt dat het huidige systeem obv expert opinion voordelen heeft, maar ook sterke aannames vereist die regelmatig bijgesteld moeten worden. Gezien een dergelijk systeem de markt niet consulteert in een reële markt vraag is het onzeker of het geselecteerd tarief wel voldoende scherp is. Verschillende beheersorganismen uit de buurlanden hebben voor afvalbanden een mechanisme dat gebaseerd is op offertevragen. De hoogte van de milieubijdrages is in deze landen ook lager dan in België. Hoewel zowel het systeem gebaseerd op expert opinion als het systeem gebaseerd op offertevragen beiden juridisch conform zijn, geeft volgens de studie een transparant uitgevoerde open offertevraag meer zekerheid over de economische efficiëntie.

⁶ Extended producer responsibility – Updated Guidance 2016 (OESO)

→ Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Vervanging van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden door een terugnameplicht

In deze optie wordt de aanvaardingsplicht voor afvalbanden uit het VLAREMA geschrapt en wordt ter vervanging een terugnameplicht voor afvalbanden ingevoerd in het VLAREMA. In de wetgeving worden naast een inzameldoelstelling ook verwerkingsdoelstellingen bepaald die in het kader van de terugnameplicht dienen te worden behaald. Door de schrapping van de aanvaardingsplicht is er in deze optie géén verplichting meer tot gratis aanvaarding van de afvalbanden, noch voor de eindverkoper, noch voor de tussenhandelaar, noch voor de producent. De terugnameplicht voor afvalbanden stelt de producenten wel verantwoordelijk voor het behalen van de doelstellingen inzake de inzameling en verwerking van afvalbanden.

Net als bij de aanvaardingsplicht kunnen de producenten ofwel individueel ofwel collectief invulling geven aan hun terugnameplicht. De collectieve invulling gebeurt ook hier via een beheersorganisme. Hierbij wordt er geen milieubeleidsvereenkomst opgesteld met de sector. Er wordt wel gewerkt obv een erkenning voor het beheersorganisme, waarbij de erkenningsvoorwaarden worden opgesteld door de overheid (naar analogie met VAL-I-PAC voor bedrijfsmatig verpakkingsafval). Een ander belangrijk verschil met de aanvaardingsplicht zit hem in het feit dat het beheersorganisme bij een terugnameplicht niet financieel tussenkomt bij de inzamelaar of verwerker. Het beheersorganisme voorziet wel een financiële bijdrage voor de ontdoeners om zo de inzameling, sortering en verwerking van de afvalbanden aan te moedigen teneinde de wettelijke inzamel- en verwerkingsdoelstellingen te bereiken. Om middelen te genereren zal het beheersorganisme ook een soort milieubijdrage moeten heffen bij het op de markt brengen van nieuwe banden (cf. milieubijdrage in het VAL-I-PAC systeem).

Hoe zou een “VAL-I-PAC-systeem” voor afvalbanden er in de praktijk uitzien?

We gaan ervan uit dat ook bij een terugnameplicht de bandenproducenten zullen kiezen voor een collectieve invulling. Hierbij zal het beheersorganisme echter niet meer instaan voor de eigenlijke organisatie van de inzameling en verwerking van de afvalbanden. De huidige inzamelpunten (garages en bandencentrales) zullen dus zelf elk individueel een contract moeten afsluiten met een inzamelaar voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden. Anders dan bij de huidige situatie zal in dit contract ook de vergoeding voor de inzamelaar moeten worden bepaald die de inzamelpunten moeten betalen. Het beheersorganisme zal ter compensatie (van een deel) van deze kosten een financiële bijdrage geven aan de inzamelpunten. Op die manier moedigt ze de inzameling en verwerking van de afvalbanden aan zónder aansturing van de afvalmarkt. De inzamelaars en inzamelpunten gaan rechtstreeks een contract aan zonder inmenging van een derde partij (beheersorganisme). Het beheersorganisme zal een administratief systeem moeten uitwerken voor de financiële bijdrage aan de inzamelpunten. De uitbetaling kan ofwel rechtstreeks tussen het beheersorganisme en de inzamelpunten gebeuren, ofwel via de inzamelaars, zoals het geval is bij VAL-I-PAC voor bedrijfsmatig verpakkingsafval. Voor de rapportage zal het beheersorganisme wel nog gegevens van de inzamelaars en verwerkers nodig hebben. Hiervoor zal het beheersorganisme een apart contract moeten afsluiten met de operatoren waarin afspraken worden gemaakt over de wijze van rapportering en de vergoeding hiervoor.

→ Optie 4: nieuwe beleidsmaatregel(en)

Afschaffing van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden – geen ander specifiek beleid

In deze optie wordt de aanvaardingsplicht voor afvalbanden uit het VLAREMA geschrapt. Er wordt ook geen ander specifiek beleid voor afvalbanden ingevoerd. Bij deze optie hebben de producenten dus geen enkele verantwoordelijkheid meer voor hun banden in de afvalfase. De ontdoeners en/of inzamelpunten van de afvalbanden dienen er zelf voor te zorgen dat de afvalbanden ingezameld en verwerkt worden. Ze ontvangen hiervoor geen enkele financiële bijdrage.

5 Doelgroepen

OVAM

De OVAM voert in opdracht van de Vlaamse Regering het afvalstoffen- en materialenbeleid uit. Ze stelt beleidsadviezen en wetswijzigingen voor, controleert de uitvoering van het beleid, evalueert en stuurt bij. In het kader van de aanvaardingsplicht staat de OVAM in voor het onderhandelen van de milieubeleidsvereenkomst met de sector en het goedkeuren van eventuele individuele afvalpreventie- en afvalbeheerprogramma's en staat ook in voor de opvolging van de aanvaardingsplicht. In het geval dat er een terugnameplicht voor afvalbanden zou worden ingevoerd (optie 3), staat de OVAM ook in voor de uitwerking en de opvolging van dit nieuwe beleidsinstrument.

Producenten

De producenten en invoerders die banden op de Vlaamse markt brengen, zijn betrokken omdat de aanvaardingsplicht, alsook de terugnameplicht op hen rust. In Vlaanderen zijn geen bandenfabrikanten gesitueerd, het gaat dus in alle gevallen om invoerders. In het geval van een aanvaardingsplicht neemt de sectorfederatie of één of meerdere grote producenten het voortouw om samen met de OVAM een milieubeleidsvereenkomst te onderhandelen. Ook in optie 3 (terugnameplicht) worden er verplichtingen opgelegd aan de producenten, die hetzij collectief hetzij individueel kunnen worden ingevuld.

Eindverkopers en tussenhandelaars

Bij de aanvaardingsplicht gelden er ook verplichtingen voor de om en bij 5000 eindverkopers en tussenhandelaars van nieuwe banden. De eindverkopers van banden zijn veelal garages en bandencentrales, dewelke ook de feitelijke inzamelpunten van de afvalbanden zijn. De sector van de eindverkopers en tussenhandelaars wordt vertegenwoordigd door Traxio⁷ en Federtyre⁸. De opties impliceren soms verschillende mogelijkheden waarop de afvalbanden kunnen worden aangeboden. Ook de wijze van financiering varieert.

Afvalverwerkingssector

Hieronder begrijpen we de private en publieke actoren die afvalstoffen inzamelen en/of verwerken (sortering, recyclage, verbranding...). De verschillende opties grijpen immers in op de wijze waarop de afvalbanden moeten worden ingezameld en verwerkt. Dit zal dan ook een impact genereren op de actoren die deze operationele taken uitvoeren. Recytyre heeft momenteel een contract met 44 inzamelaars. Hiervan is een kleine 40% (17 inzamelaars) lid bij GO4CIRCLE. Vier (10%) van de door Recytyre gehomologeerde operatoren zijn lid bij Federtyre. Er zijn in Vlaanderen/België slechts een beperkt aantal (voor)verwerkers van afvalbanden aanwezig. Een aantal van hen is ook gefedereerd bij GO4CIRCLE.

VVSG/Interafval

VVSG/Interafval⁹ vertegenwoordigt de gemeenten/intercommunales, die in bepaalde gevallen ook afvalbanden inzamelen op de gemeentelijke containerparken. Aangezien afvalbanden geen huishoudelijke afvalstoffen zijn, is de rol van de gemeenten bij de bandeninzameling beperkt (in 2015 zamelden de containerparken slechts 3% van de totale hoeveelheid afvalbanden in Vlaanderen in¹⁰).

Eindgebruikers

Hieronder begrijpen we de eindgebruikers van de banden. Dit betreft enerzijds particulieren en anderzijds ook gebruikers uit de professionele sector (vb. transportfirma's, actoren actief in de wegenbouw, landbouwers...). De

⁷ Traxio is de federatie van de autosector en aanverwante sectoren.

⁸ Federtyre is de groepering van de bandenspecialisten en verenigt de bedrijven gespecialiseerd in de aankoop, verkoop en service van banden, velgen en wielen

⁹ VVSG is de Vereniging van Vlaamse steden en gemeenten, Interafval is de vereniging van de Intercommunales.

¹⁰ Bron: Recytyre

doorrekening van de kosten kan per optie verschillen en op die manier dus ook een impact hebben op de eindgebruikers.

Andere gewesten

Zowel in het Brusselse als in het Waalse gewest geldt op dit moment een aanvaardingsplicht voor afvalbanden. Een aanpassing van het beleid voor afvalbanden in het Vlaamse Gewest kan ook een impact hebben op de andere gewesten.

6 Analyse van de effecten

Nuloptie: voortzetting van een bestaande toestand – behoud aanvaardingsplicht, inzameling en verwerking obv modelovereenkomst

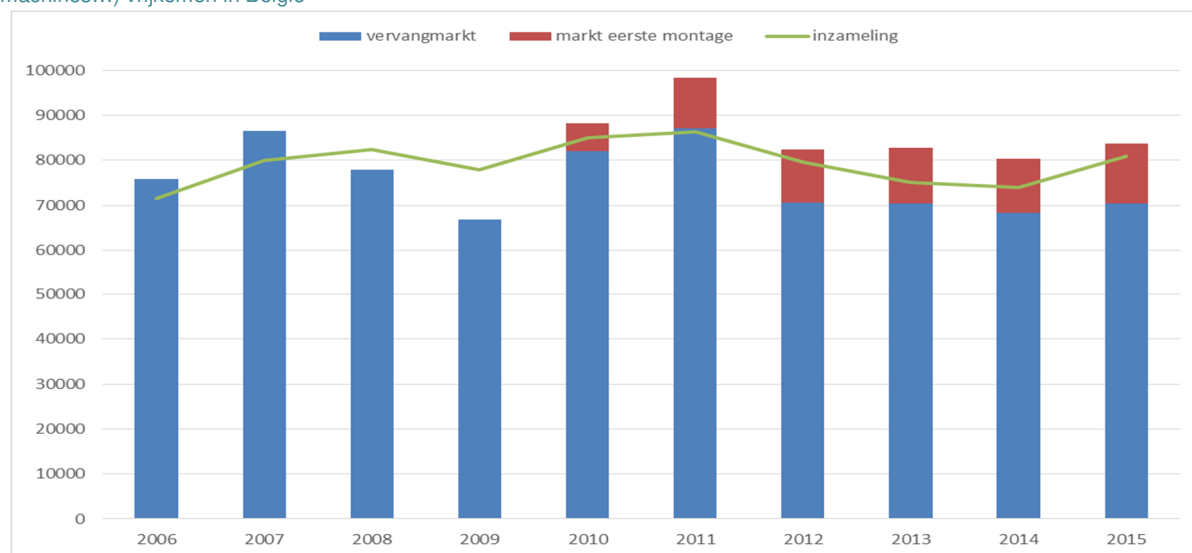
Effectbeschrijving

Bij deze optie wijzigt er niets aan de huidige situatie.

Voor de **OVAM** zijn bij deze optie geen wijzigingen te verwachten. De aanvaardingsplicht is een sterk beleidsinstrument dat bijdraagt tot een hoge selectieve inzameling en recyclage van afvalbanden. Recytyre bereikte in 2015 voor België een inzamelpercentage van 96,7%. De verwerkingsresultaten bedroegen in 2015 in het Vlaamse Gewest: 13% hergebruik, 7,5% loopvlakvernieuwing, 71% materiaalrecyclage en 8,5% energetische valorisatie. Hiermee wordt dus ruimschoots voldaan aan de geldende wettelijke inzamel- en verwerkingsdoelstellingen. Figuren 3 en 4 geven de Belgische inzamel- en verwerkingsresultaten weer voor de periode 2006-2015. Hieruit kan afgeleid worden dat het Recytyresysteem jaar na jaar zorgt voor de inzameling van nagenoeg alle afvalbanden. Wat de verwerking betreft zien we dat zich in de periode 2006-2015 een duidelijke shift heeft voorgedaan van energetische valorisatie naar materiaalvalorisatie.

Figuur 3. Evolutie van de bandenmarkt (ton) en inzameling afvalbanden (ton) in België¹¹

Noot: De AVP voor eerste montage banden ging van kracht vanaf 2010. Dit leidt niet direct tot een grote toename van de ingezamelde hoeveelheden afvalbanden omdat er slechts een klein aantal van de voertuigwrakken (oa. bussen, vrachtwagens, machines...) vrijkomen in België

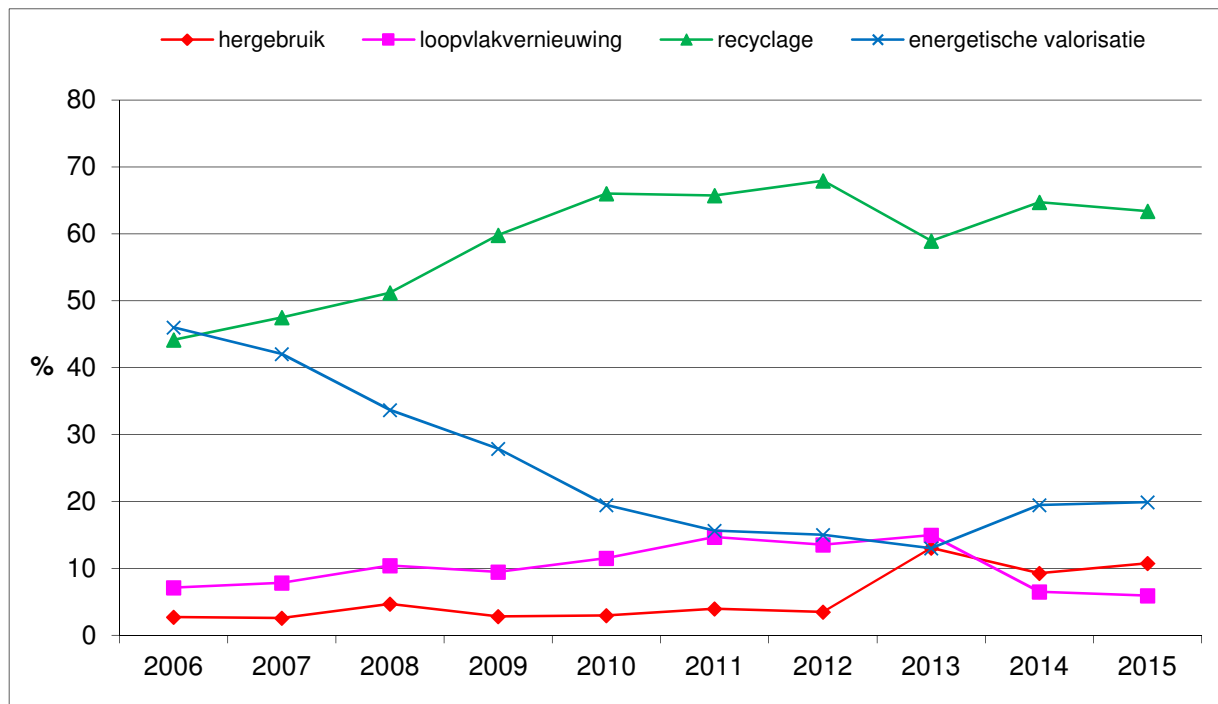

¹¹ Bron: Recytyre

Figuur 4. Evolutie van de verwerkingsresultaten voor afvalbanden in België¹²

De OVAM krijgt via de rapportage van het beheersorganisme duidelijke gegevens aangaande de markt van banden, de inzameling van afvalbanden en de verwerking ervan. Er is via het beheersorganisme ook een grote transparantie in de inzamel- en verwerkingsketen van de afvalbanden. De OVAM heeft hierdoor ook controle op de afzetkanalen voor afvalbanden en hun conformiteit met de geldende wetgeving. Aan positieve zijde noteren we ook nog de geplande ondersteuning van de circulaire economie door de sector. De producenten willen namelijk op korte termijn een groot deel van de beschikbare reserves van het beheersorganisme aanwenden ter ondersteuning van onderzoek naar nieuwe lokale valorisatiemogelijkheden voor afvalbanden.

Aan de kant van de nadelen plaatsen we de kost om de aanvaardingsplicht te operationaliseren. Deze wordt geschat op € 50.000, de kost om gedurende twee jaar 0,5 VTE in te zetten voor het onderhandelen van de nieuwe milieubeleidsvereenkomst die moet worden afgesloten met de sector om de aanvaardingsplicht te implementeren. De jaarlijkse opvolgingskost wordt geschat op € 25.000. Dit omvat zowel 0,25 VTE voor handhaving en 0,25 VTE voor beleidsopvolging. De aanvaardingsplicht is voor de OVAM een vrij belastend instrument (o.a. onderhandelen milieubeleidsvereenkomst, openbare procedure, rapportageplicht aan het parlement, tussenkomen bij disputen, ...).

Ook voor de **producenten** zijn bij deze optie geen wijzigingen te verwachten. Zij blijven geconfronteerd worden met een strenge regelgeving die hen operationeel en financieel verantwoordelijk stelt voor de inzameling en verwerking van afvalbanden. De uitvoeringskost hiervan bedroeg in 2015 zo'n € 21.000.000¹³ (omvattende zowel de kost voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden als de werkingskost van het beheersorganisme en de kosten voor studies en sensibilisatie). Aan de positieve zijde noteren we dat het opzetten van dit inzamelinitiatief bijdraagt aan het groen imago van de sector. De door Recytyre behaalde inzamel- en

¹² Bron: Recytyre

¹³ Bron: Recytyre jaarverslag 2015

verwerkingsresultaten behoren bij de beste van Europa (zie figuur 2). Uit gesprekken met de producenten blijkt dat zij het behoud van de aanvaardingsplicht verkieszen boven de andere geïdentificeerde beleidsopties.

Voor de **eindverkopers en tussenhandelaars** zijn er geen wijzigingen te verwachten. Zij blijven verplicht tot gratis aanvaarding van de afvalbanden van hun klanten. De ingezamelde afvalbanden worden vervolgens gratis opgehaald door een door Recytyre gehomologeerde inzamelaar, maar de inzamelpunten dragen wel nog zelf kosten voor de tijd en ruimte die ze hieraan moeten besteden. Langs de andere kant keert Recytyre wel een variabele consolidatie fee (o.a. afhankelijk van het jaarlijkse tonnage) uit aan de inzamelpunten. De eindverkopers en tussenhandelaars kiezen in dit systeem zelf een ophaler uit de lijst van door Recytyre gehomologeerde inzamelaars (momenteel 44 in totaal). Traxio en Federtyre zijn absolute voorstanders voor het behoud van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden door de gratis inzameling van de banden bij hun leden. Ze stellen dat dit systeem voor hun leden eenvoudig en ingeburgerd is.

Voor de **afvalverwerkingssector** zijn er eveneens geen wijzigingen te verwachten. Inzamelaars die afvalbanden wensen in te zamelen en akkoord gaan met de voorwaarden uit de modelovereenkomst van Recytyre, kunnen de afvalbanden inzamelen bij de garages, bandencentrales en containerparken. Zij worden voor de inzameling en verwerking van de banden vergoed door Recytyre en dit volgens tarieven die bepaald werden op basis van rondvraag, expert opinion en/of marktstudie. GO4CIRCLE is sterk gekant tegen dit systeem. Zij verwijten Recytyre dat zij misbruik maken van hun monopoliepositie. De studie naar de rol van beheersorganismen in de afvalmarkt concludeert echter dat het Recytyresysteem in lijn is met de Europese principes voor mededinging en dus juridisch conform is. De bandeninzamelaars die lid zijn van Federtyre hebben geen bezwaar tegen het huidige Recytyresysteem, zij pleiten dan ook voor het behoud van het huidige systeem. Aan positieve zijde noteren we ook de door de producenten geplande ondersteuning van onderzoek naar lokale valorisatiemogelijkheden voor afvalbanden.

Er zijn bij deze optie ook geen wijzigingen te verwachten voor de **gemeentelijke containerparken**. Deze zijn, aangezien het geen huishoudelijke afvalstoffen betreft, niet verplicht om afvalbanden te aanvaarden. Wanneer zij dit toch wensen te doen, kunnen ze voor de afvoer en verwerking van de ingezamelde afvalbanden een overeenkomst aangaan met Recytyre. Hierdoor kunnen ook zij, net als de ophaalpunten, gratis een beroep doen op een door Recytyre gehomologeerde inzamelaar. In de praktijk komen, dankzij het goed uitgebouwde inzamelnetwerk via de garages en bandencentrales, slechts weinig afvalbanden terecht op de containerparken. VVSG/Interafval is voorstander voor het behoud van de aanvaardingsplicht voor afvalbanden.

Voor de **eindgebruikers** zijn er ook geen wijzigingen te verwachten. Bij aankoop van een nieuwe band, kunnen zij gratis een afvalband van hetzelfde type inleveren bij het verkooppunt. De kost voor inzameling en verwerking wordt overeenkomstig het principe de vervuiler betaalt doorgerekend via een milieubijdrage bij de aankoop van een nieuwe band.

Voor de **andere gewesten** zijn geen wijzigingen te verwachten. De MBO's in Brussel en Wallonië lopen nog en zijn qua inhoud quasi gelijk aan de in 2015 afgelopen MBO van het Vlaamse gewest. Eén operationeel systeem voor gans België is uiteraard ideaal.

In onderstaande tabel worden de positieve en negatieve effecten op een overzichtelijke manier weergegeven.

Vergelijkingstabel van alle effecten

doelgroepen	voordelen		Nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
OVAM	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Incentive voor hoge selectieve inzameling ▪ Incentive voor hoogwaardige verwerking ▪ Transparantie in inzamel- en verwerkingsketen van de afvalbanden ▪ Draagvlak bij het overgrote merendeel van de sector ▪ Financiële ondersteuning voor onderzoek naar nieuwe lokale valorisatiemogelijkheden door het beheersorganisme 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderhandelingen nieuwe MBO ▪ Personeelsinzet voor handhaving en opvolging ▪ Geen draagvlak bij GO4CIRCLE 	<p>€ 50.000</p> <p>€ 25.000</p>
Producenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Positieve impact op milieu-imago van de sector ▪ Zeer goede inzamel- en recyclageresultaten 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoeringskost aanvaardingsplicht ▪ Werkingskost beheersorganisme 	<p>€ 21.000.000</p> <p>Inbegrepen in bovenstaand bedrag</p>
Eindverkopers en tussenhandelaars	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gratis inzameling en verwerking van de afvalbanden door een door Recytyre gehomologeerde inzamelaar ▪ Consolidatie fee 			
Afvalverwerkings-sector	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Performant inzamelsysteem bij garages en bandencentrales ▪ Wel draagvlak bij Federtyre en haar leden ▪ Financiële ondersteuning door het beheersorganisme van onderzoek naar lokale valorisatiemogelijkheden 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen draagvlak bij GO4CIRCLE (zie kaderstuk) 	
Gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijke containerparken moeten slechts weinig afvalbanden inzamelen en worden daarvoor vergoed 			

Eindgebruikers	▪ Gratis inzameling		▪ Kost wordt aangerekend bij aankoop nieuwe band	
Andere gewesten	▪ Zelfde systeem en wetgeving voor de drie gewesten			

Waarom heeft het huidige systeem geen draagvlak bij GO4CIRCLE?

GO4CIRCLE is niet gelukkig met de huidige organisatie inzake het beheer van afvalbanden. Hieronder vermelden we de voornaamste problemen die GO4CIRCLE heeft met het huidige systeem:

1. Opsplitsing van de vergoeding voor de inzamelaars

Recytyre wijzigde in 2013 het rapportagesysteem voor de inzamelaars om zo een betere traceerbaarheid van de afvalbanden in de inzamel- en verwerkingsketen te bereiken. Deze tracering wordt gerealiseerd via een webapplicatie waarin aangiftemodules voorzien zijn voor de diverse betrokken actoren (inzamelaars, consolidatiepunten, voorverwerkers en verwerkers). Waar voorheen de inzamelaars de volledige forfaitaire vergoeding voor inzameling en verwerking ontvingen na ophaling van de afvalbanden, worden zij sinds 1 april 2013 door Recytyre vergoed in twee schijven. De inzamelaars ontvangen een eerste schijf na de ophaling van de afvalbanden, de tweede schijf wordt door Recytyre pas uitbetaald ná bevestiging voor ontvangst door de eindverwerker in de webapplicatie. Op die manier creëert Recytyre een incentive om de afvalbanden zo snel mogelijk af te voeren voor verdere verwerking en is er meer garantie dat enkel effectief uitgevoerde activiteiten worden vergoed. GO4CIRCLE is echter sterk gekant tegen deze opsplitsing van de vergoeding en pleiten voor een terugkeer naar het systeem van vóór 1 april 2013.

2. Administratieve last

Door de invoering van de nieuwe webapplicatie en de opsplitsing van de vergoeding verhoogde de administratieve last voor de inzamelaars, alsook voor de voorverwerkers en verwerkers van afvalbanden. Zoals hoger vermeld werd dit door Recytyre ingevoerd om meer transparantie in de inzamel- en verwerkingsketen te realiseren en zo mogelijke misbruiken van het Recytyresysteem tegen te gaan. Uit een grondige analyse van het systeem was immers gebleken dat sommige inzamelaars dezelfde banden meerdere malen in rekening brachten en dat banden, bandenshreds en granulaat op eindbestemmingen terecht kwamen die niet in overeenstemming zijn met een duurzaam materialenbeleid. Om tegemoet te komen aan de klachten van de inzamelaars over de webapplicatie werd deze inmiddels wel herwerkt tot een meer gebruiksvriendelijke tool. Sommige leden van GO4CIRCLE zien de webapplicatie van Recytyre alsnog als een overbodige last.

3. Geen vrije marktcondities

Recytyre organiseert ter uitvoering van de aanvaardingsplicht, een operationeel en financieringssysteem voor de inzameling en verwerking van de Belgische afvalbanden. Hierbij werkt Recytyre met modelovereenkomsten voor de inzamelaars: elke inzamelaar die akkoord is met de voorwaarden uit deze overeenkomst kan deelnemen aan het systeem en aldus afvalbanden inzamelen bij de garages en bandencentrales. De inzamelaars ontvangen hiervoor een vergoeding van Recytyre, waarbij de hoogte van dit bedrag bepaald is obv rondvraag en expert opinion en/of marktstudie. GO4CIRCLE vindt het feit dat de inzamelaars de afvalbanden gratis moeten ophalen en slechts door één organisatie betaald worden niet gezond. Zij pleiten dan ook voor een vrije marktregime dat steunt op contractuele relaties tussen de inzamelpunten (garages en bandencentrales) en de inzamelaars. In elk geval willen zij af van de huidige financieringswijze en stellen daarom een systeem zoals VAL-I-PAC voorop.

4. Inpalming verwerkingsmarkt door Recytyre

Het nieuwe addendum aan de modelovereenkomst dat werd ingevoerd op 1 juli 2016, voorziet in de mogelijkheid voor de inzamelaars om opgehaalde afvalbanden over te dragen aan Recytyre voor de verdere verwerking. Deze vrijblijvende mogelijkheid werd door Recytyre gecreëerd om inzamelaars die op een bepaald moment onvoldoende afzetkanalen ter beschikking hebben, te helpen. GO4CIRCLE is van oordeel dat Recytyre hiermee een eerste stap zet richting een volledige inpalming van de verwerkingsmarkt, waarbij de inzamelaars uiteindelijk gereduceerd zullen worden tot louter transporteurs van afvalbanden.

5. Geen constructief overleg

GO4CIRCLE klaagt al geruime tijd dat de samenwerking met Recytyre zeer stroef verloopt en dat er geen constructief overleg mogelijk is.

6. Houding ten aanzien van het instrument UPV

Los van het dossier Recytyre is GO4CIRCLE geen groot voorstander van de wijze waarop het Vlaamse Gewest het instrument UPV hanteert. Via de UPV worden producenten in het afvalbeleid een rol toebedeeld. Hierdoor wordt de relatie tussen de ondoener en de inzamelaar vervangen door een relatie tussen de producent en de inzamelaar. De producenten verenigen zich hierbij veelal om op collectieve wijze invulling te geven aan hun verantwoordelijkheden wat hen in een sterke onderhandelingspositie plaatst. GO4CIRCLE ziet hierdoor de rol en meerwaarde van haar leden als afvaloperator beperkt tot een dienstverlener. In een model waarbij de inzamelaars rechtstreeks contracten afsluiten met de inzamelpunten, genieten ze van een grotere handelingsvrijheid en sterkere onderhandelingspositie.

Optie 2: nieuwe beleidsmaatregel – Behoud aanvaardingsplicht, inzameling en verwerking obv offertevraag

Effectbeschrijving

In deze optie blijft de aanvaardingsplicht voor afvalbanden behouden. Het wettelijke kader verandert dus niet. Er wordt in deze optie wel een wijziging doorgevoerd in het operationele en financieringssysteem van het beheersorganisme. Naar analogie met de werking van andere bestaande Belgische beheersorganismen (Bebat en Recupel) gebeurt in deze optie de organisatie van de inzameling en verwerking van de afvalbanden via transparant uitgevoerde open offertevragen, en dus niet langer via modelovereenkomsten. De modaliteiten voor deze offertevragen worden vastgelegd in de toekomstige MBO.

De effecten van deze beleids optie zijn grotendeels analoog aan de effecten van de nuloptie. We beperken deze effectbeschrijving dan ook tot de voornaamste verschillen met de nuloptie.

Optie 2 heeft in vergelijking met de nuloptie als voordeel dat dit zal leiden tot een economisch efficiënter systeem. Volgens de studie naar de rol van beheersorganismen in de afvalmarkt zou een marktbevraging voor de inzameling van de afvalbanden immers kunnen leiden tot scherpere prijzen. Dit is niet alleen een voordeel voor de **producenten**, maar ook voor de **eindgebruikers**, aangezien deze via de milieubijdrage de uiteindelijke rekening betalen. Ook voor de **OVAM** kan dit aan de positieve zijde genoteerd worden. De overheid dient er immers over te waken dat het kostenplaatje van een beheersorganisme binnen de perken blijft, uiteraard zonder daarbij uit het oog te verliezen dat er sprake moet zijn van marktconforme tarieven.

Aan de kant van de nadelen zijn de grootste wijzigingen te verwachten voor de **private afvalverwerkingssector**. Er kan verwacht worden dat het aantal inzamelaars actief in de afvalbandenmarkt zal afnemen. Door het systeem van marktbevraging zullen er immers minder inzamelaars kunnen samenwerken met het beheersorganisme. Hoeveel minder zal afhangen van de gehanteerde spelregels bij de gunning. Indien de markt wordt verdeeld onder de bedrijven met de beste offertes dan zullen er minder operatoren zijn dan wanneer er toch nog een deel

van de markt wordt gegund aan bedrijven met minder goede offertes. Deze laatste bedrijven zullen dan wel pas kunnen participeren wanneer ze akkoord gaan met dezelfde voorwaarden als de rechtstreeks gegunde bedrijven. De geselecteerde inzamelaars zullen wel nog steeds vergoed worden door het beheersorganisme, maar dan wel aan een tarief dat zij zelf hebben vooropgesteld. Bij deze optie legt het beheersorganisme immers niet zelf de vergoedingen voor de inzamelaars vast. Zoals in de nuloptie is een goede controle op de inzamelaars en verwerkers mogelijk.

De **eindverkopers, tussenhandelaars en gemeentelijke containerparken** zullen minder vrije keuze hebben voor het contacteren van een inzamelaar.

Er kan ook een impact verwacht worden op de **andere gewesten**. Afhankelijk van de looptijd van hun MBO's kan het zijn dat er twee operationele systemen parallel zouden lopen (één zoals in de nuloptie en de andere zoals in optie 2).

Vergelijkingstabel van alle effecten (vet: wezenlijk verschil met nuloptie)

doelgroepen	voordelen		Nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
OVAM	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Incentive voor hoge selectieve inzameling ▪ Incentive voor hoogwaardige verwerking ▪ Transparantie in inzamel- en verwerkingsketen van de afvalbanden ▪ Draagvlak bij het overgrote merendeel van de sector ▪ Financiële ondersteuning voor onderzoek naar nieuwe lokale valorisatiemogelijkheden door het beheersorganisme ▪ Mogelijk economisch efficiënter systeem 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderhandelingen nieuwe MBO ▪ Personeelsinzet voor handhaving en opvolging 	€ 50.000 € 25.000
Producenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Positieve impact op milieu-imago van de sector ▪ Zeer goede inzamel- en recyclageresultaten 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogelijk lagere uitvoeringskosten door offertevragen ▪ Werkingskost beheersorganisme 	
Eindverkopers en tussenhandelaars	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gratis inzameling en verwerking van de afvalbanden door een door Recytyre gehomologeerde inzamelaar ▪ Consolidatie fee 			

Afvalverwerkings-sector	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Performant inzamelsysteem bij garages en bandencentrales ▪ Vergoedingen worden door de inzamelaars zelf bepaald bij opmaak offerte 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vermindering van het aantal banden-inzamelaars in de markt 	
Gemeenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gemeentelijke containerparken moeten slechts weinig afvalbanden inzamelen en worden daarvoor vergoed 			
Eindgebruikers	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gratis inzameling 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kost wordt aangerekend bij aankoop, maar is mogelijk lager 	
Andere gewesten			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uitvoering van de aanvaardingsplicht gebeurt mogelijks op een verschillende wijze in de drie gewesten 	

Optie 3: nieuwe beleidsmaatregel – vervanging van aanvaardingsplicht voor afvalbanden door een terugnameplicht

Effectbeschrijving

In deze optie wordt de aanvaardingsplicht voor afvalbanden geschrapt uit het VLAREMA. Er wordt een nieuw beleidsinstrument ingevoerd voor afvalbanden: de terugnameplicht. De terugnameplicht stelt de producenten verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden. In de wetgeving worden naast een inzameldoelstelling ook verwerkingsdoelstellingen bepaald. Net als bij de aanvaardingsplicht kunnen de producenten ofwel individueel ofwel collectief invulling geven aan de terugnameplicht. De collectieve invulling gebeurt via een beheersorganisme (naar analogie met VAL-I-PAC voor bedrijfsmatig verpakkingsafval).

In deze optie is er buiten eventueel een vergoeding voor rapportage geen enkele financiële relatie tussen het beheersorganisme en de inzamelaars of verwerkers van de afvalbanden. Het zijn de inzamelpunten zelf die de inzamelaar moeten vergoeden voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden. De producenten kunnen wel achteraf een premie uitbetalen aan de inzamelpunten ter compensatie van (een deel) van de gemaakte kosten. Op die manier kunnen de producenten de inzamelpunten stimuleren tot een verantwoord afvalbandenbeheer dat zorgt voor het bereiken van de wettelijke doelstellingen.

Voor de **OVAM** noteren we aan positieve zijde dat er bij deze optie in geval van een collectieve invulling door de producenten geen onderhandelingen moeten gebeuren voor een milieubeleidsovereenkomst. Ikv de terugnameplicht is namelijk een eenvoudige en snelle procedure mogelijk waarbij een erkenning wordt gegeven aan het beheersorganisme. Langs de andere kant moet niet vergeten worden dat dit de eerste maal zou zijn dat OVAM zelf een erkenning zou verlenen, wat het nodige leergeld zal kosten. Ook de wetgeving dient hiervoor aangepast te worden. Aangezien GO4CIRCLE voorstander is van deze optie kan er ook verwacht worden dat de

onderlinge relatie en/of samenwerking tussen GO4CIRCLE en het beheersorganisme mogelijks beter zal verlopen. De OVAM zal dan ook veel minder tijd en mensen moeten investeren in het opnemen van een bemiddelende rol tussen beide partijen. Het is moeilijk te voorspellen wat het effect van deze optie zal zijn op de inzamel- en verwerkingsresultaten voor afvalbanden. Dit zal enerzijds bepaald worden door de gekozen wettelijke doelstellingen, maar anderzijds ook door de effectiviteit van het systeem dat de producenten zullen opzetten. Bij het subsidieproject voor silobanden, waarbij de landbouwers (ontdoeners) eerst zelf de volledige factuur van de inzamelaar betalen en achteraf een deel van de kosten recupereren via de subsidie (maximum 2/3 van de kosten), zien we dat er geen 100% inzameling van de afvalbanden gebeurt. Er zou dus kunnen verwacht worden dat er minder afvalbanden zullen worden ingezameld dan onder de aanvaardingsplicht.

Aangezien bij deze optie het beheersorganisme de afvalmarkt niet zelf aanstuurt, zal er minder rechtstreekse controle zijn op de verwerkers van de afvalbanden. De contracten met de inzamelaars voor de rapportage van gegevens zullen voldoende sluitend moeten zijn om de traceerbaarheid van de afvalbanden te garanderen en dat is niet eenvoudig. Bij export van afvalbanden buiten de EU zal de OVAM bij deze optie niet steeds de garantie hebben dat de bestemming voldoet aan de Europese normen (bv emissienormen bij verbranding). Aangezien de verplichting tot gratis aanvaarding alsook de controle door het beheersorganisme op de bandenstroom wegvalt, zal het risico op illegale dumping van afvalbanden groter zijn dan in de vorige opties. De kans bestaat dat de producenten bij deze optie niet zullen overgaan tot financiële ondersteuning van onderzoek naar lokale recycling van afvalbanden. Momenteel geldt een sorteerverplichting om banden voor hergebruik en rechapage er op voorhand uit te halen. De vraag stelt zich of dergelijke verplichting nog kan in de context van een terugnameplicht of dat ze voldoende kan gehandhaafd worden.

De **producenten** dragen bij deze optie een minder zware verantwoordelijkheid dan onder de aanvaardingsplicht (nuloptie en optie 2). Zij zijn namelijk niet zelf verantwoordelijk voor de organisatie van een systeem voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden en moeten dus ook minder toezicht houden op de afvalbandenmarkt. Mogelijkerwijze zal bij deze optie een betere verstandhouding ontstaan tussen GO4CIRCLE en het beheersorganisme, wat aan positieve zijde genoteerd wordt. Aan negatieve zijde noteren we dat de producenten bij een collectieve invulling van de terugnameplicht zullen moeten voldoen aan de door de overheid opgestelde erkenningsvoorwaarden voor het beheersorganisme. Hierbij hebben de producenten dus minder onderhandelingsmarge dan bij een MBO ikv de aanvaardingsplicht. De producenten zullen een nieuw systeem moeten uitwerken voor het uitkeren van de premies aan de inzamelpunten. De uitdaging hierbij is het bepalen van de hoogtes van deze premies. Deze zullen bepaald moeten worden op basis van expert opinion, waardoor slechts op termijn zal blijken of de vergoeding te hoog/laag is om de inzamel en verwerkingsdoelstellingen te bereiken. Hierbij merken we ook op dat zowel VAL-I-PAC als Valorlub¹⁴ in de praktijk moeite hebben om premies waar professionele ontdoeners recht op hebben uitbetaald te krijgen. Het valt dus te betwijfelen of een dergelijke premie wel een voldoende stimulans geeft aan de inzamelpunten om een correcte inzameling en verwerking na te streven. Daar waar in het huidige systeem (nuloptie) het beheersorganisme momenteel samenwerkt met 44 inzamelaars, zal bij optie 3 door het beheersorganisme een premie uitbetaald moeten worden aan ruim 5000 inzamelpunten. Dit zal dus een forse verzwaring van de administratieve last betekenen. Uit gesprekken met de producenten blijkt dat zij helemaal geen voorstander zijn van deze beleids optie.

Deze optie zorgt voor ingrijpende wijzigingen voor de **eindverkopers en tussenhandelaars**. Er zal bij deze optie geen gratis inzamel- en verwerkingsstelsel voor afvalbanden meer bestaan. De inzamelpunten (> 5000 in totaal) zullen elk individueel met de inzamelaar(s) moeten onderhandelen over de voorwaarden en de prijs. Bij deze optie zal er dus geen schaalvoordeel ontstaan voor de inzamelpunten. De uiteindelijke prijs per band kan ook sterk verschillen tussen de inzamelpunten onderling (afhankelijk van ligging, hoeveelheid afvalbanden, onderhandelingscapaciteiten...). Zij zullen wel achteraf (een deel van) de gemaakte kosten kunnen recupereren via het beheersorganisme, maar aangezien het beheersorganisme de premie hoogstwaarschijnlijk zal vastklikken

¹⁴ Het beheersorganisme voor afgewerkte olie, Valorlub, voorziet in bepaalde gevallen ook een premie voor bepaalde ontdoeners.

op één bedrag (eventueel per bandentype), zal het aandeel van gerecupereerde kosten voor de inzamelpunten dus ook sterk kunnen verschillen. Dit systeem zorgt in vergelijking met de nuloptie en optie 2 ook voor een zwaardere administratieve last voor de eindverkopers en tussenhandelaars (enerzijds door administratie voor contracten en facturen van inzamelaars, anderzijds door administratie voor het bekomen van de premies). Traxio en Federtyre zijn absoluut géén voorstander van dit systeem, aangezien dit zorgt voor de wijziging van het systeem van gratis inzameling dat inmiddels al meer dan 10 jaar is ingeburgerd bij de garages en bandencentrales.

Ook voor de **private afvalverwerkingssector** zijn er grote wijzigingen te verwachten. Zij kunnen bij deze optie opereren onder vrije marktcondities en alzo zelf de kost voor inzameling en verwerking bepalen per inzamelpunt. Hiervoor zijn dan wel offertes en/of onderhandelingen nodig voor/met elk individueel inzamelpunt. Aangezien de terugnameplicht de producenten verantwoordelijk stelt voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden, zullen de inzamelaars wel moeten rapporteren aan het beheersorganisme over de ingezamelde en verwerkte hoeveelheden afvalbanden. Als de parallel zou worden doorgetrokken vanuit het VAL-I-PAC-systeem zou het beheersorganisme hier een bijkomende vergoeding moeten voor uitkeren. Afhankelijk van de mate van detail zal de rapportagevergoeding variëren in kost. Bij deze optie zullen de producenten waarschijnlijk geen financiële middelen voorzien ter ondersteuning van onderzoek naar lokale recycling van afvalbanden. GO4CIRCLE heeft een absolute voorkeur voor deze beleids optie. Daarentegen zien Federtyre en haar leden-inzamelaars geen meerwaarde in verandering van het huidige goed ingeburgerde systeem onder de aanvaardingsplicht.

Aangezien de inzamelpunten zelf de factuur voor inzameling en verwerking zullen moeten betalen, kan verwacht worden dat bij deze optie meer afvalbanden zullen worden afgevoerd naar de **gemeentelijke containerparken**. Het is bij deze optie ook niet zeker dat de producenten zullen instaan voor een gratis inzameling van de afvalbanden bij de containerparken. Dit zal afhankelijk zijn van de hoogte van de inzameldoelstelling.

De **eindgebruikers** zullen bij deze optie in de meeste gevallen naast de (lagere) milieubijdrage voor het beheersorganisme die wordt betaald bij aankoop van een band ook een kost voor inzameling en verwerking van de afvalbanden doorgerekend krijgen bij de afgifte van een afvalband bij een garage of banden centrale. De premie die het beheersorganisme zal uitbetalen zal immers niet kostendekkend zijn. Deze kost kan per aankoop punt sterk verschillend zijn. Het doorrekenen van een excessief hoge kost zou voor sommige eindgebruikers een incentive kunnen zijn om de afvalbanden zelf mee naar huis te nemen om deze vervolgens binnen te brengen in het containerpark, of in het slechtste geval illegaal te dumpen.

Ook deze optie leidt er toe dat bij de **andere gewesten** een ander operationeel systeem van toepassing zal zijn, met alle moeilijkheden van dien.

Vergelijkingstabel van alle effecten (vet: wezenlijk verschil met nuloptie)

doelgroepen	voordelen		Nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
OVAM	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen MBO meer te onderhandelen ▪ Kortere procedure voor verlenen van erkenning ▪ Minder tijd nodig om disputen op te lossen ▪ Draagvlak bij GO4CIRCLE 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Terugnameplicht moet ingeschreven worden in de wetgeving ▪ Minder zekerheid dat beleidsdoelstellingen zullen worden gehaald ▪ Meer kans op illegaal dumpen van de banden waardoor handhavings- en opruimkosten substantieel kunnen stijgen ▪ Sorteerverplichting nog mogelijk en handhaafbaar? ▪ Traceerbaarheid en garantie voor legale verwerking wordt een stuk moeilijker te realiseren ▪ Wat met het realiseren van de doelstellingen van een ambitieus materialenbeleid? ▪ Geen draagvlak bij het overgrote merendeel van de sector ▪ Mogelijks geen financiële ondersteuning meer voor lokale valorisatie 	

Producenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minder zware verantwoordelijkheid ▪ Minder conflicten met de operatoren 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minder manoeuvre ruimte omwille van door overheid opgelegde erkenning ▪ Zoeken naar een goed systeem voor het bepalen van de premiehoogte ▪ Extra kost voor rapportage door operatoren ▪ Sterk verhoogde administratieve last (van contract met 44 operatoren naar 5000 inzamel punten) 	
Eindverkopers en tussenhandelaars			<ul style="list-style-type: none"> • Plots geconfronteerd met bijkomende kosten, die afhankelijk van de situatie hoog kunnen zijn. Mogelijks ontstaan er bijkomende moeilijkheden voor nicheproducten als wegenbouw- of landbouwbanden ▪ Sterk verhoogde administratieve last voor vele duizenden bedrijven (onderhandelingen contracten, betaling facturen, recuperatie premies) 	
Afvalverwerkings-sector	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bedrijven kunnen hun eigen commerciële kanalen en technieken volop gebruiken ▪ Rapportage wordt vergoed ▪ Er kunnen meer verwerkingskanalen aangeboord worden ▪ Wel draagvlak bij GO4CIRCLE 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mogelijks geen financiële ondersteuning meer voor lokale valorisatie ▪ Geen draagvlak bij Federtyre en haar leden 	

Gemeenten			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer inzameling van afvalbanden op gemeentelijke containerparken ▪ Mogelijks geen dekkende vergoeding van de producenten 	
Eindgebruikers			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kans is reëel dat er zal moeten betaald worden voor afgifte ▪ Burger kan niet op elk containerpark terecht met afvalband 	
Andere gewesten			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verschillende operationele systemen in de drie gewesten 	

Optie 4: nieuwe beleidsmaatregel – afschaffing aanvaardingsplicht voor afvalbanden, geen ander specifiek beleid

Effectbeschrijving

In deze optie wordt de aanvaardingsplicht voor afvalbanden uit het VLAREMA geschrapt. Er wordt ook geen ander specifiek beleid voor afvalbanden ingevoerd. Bij deze optie hebben de producenten dus geen enkele verantwoordelijkheid meer voor hun banden in de afvalfase. De inzamelpunten van de afvalbanden dienen er zelf voor te zorgen dat de afvalbanden ingezameld en verwerkt worden. Ze ontvangen hiervoor geen enkele financiële bijdrage. Bij deze optie bepaalt de wetgeving enkel dat afvalbanden en versnipperde afvalbanden niet gestort mogen worden, maar er wordt geen verantwoordelijke aangeduid voor het beheer van afvalbanden.

In vier EU-landen (zie hoger) geldt momenteel een vrije marktregime voor het beheer van de afvalbanden. In onderstaand kaderstuk beschrijven we de situatie in Duitsland. Ook Ierland heeft momenteel een vrije marktregime, maar zoals hoger vermeld heeft de Ierse overheid plannen voor het invoeren van een UPV voor afvalbanden. Volgens een review¹⁵ bereikt de geldende rapportageverplichting voor banden in Ierland niet het gewenste resultaat. Een groot aantal bedrijven (> 46%) komen de verplichting niet na, waardoor significante hoeveelheden banden en afvalbanden niet gerapporteerd worden. Ierland kampt ook met een significante hoeveelheid illegaal achtergelaten afvalbanden. Hoewel de Ierse overheid door de verhoging van de tracerings van de afvalbandenstromen een milieuverantwoord beheer van afvalbanden wou bereiken, geeft het huidige systeem geen incentives aan de inzamelaars en verwerkers voor hergebruik noch voor recyclage of nuttige toepassing van de afvalbanden. De review geeft als aanbeveling om een volledige UPV in te voeren waarbij de bandenproducenten verantwoordelijk worden gesteld voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden. De Ierse overheid voert hierover momenteel gesprekken met de sector.

¹⁵ Review of the Producer Responsibility Initiative Model in Ireland – Section 9 Tyres and waste Tyres (2013)

Vrije marktregime voor beheer van afvalbanden in Duitsland

In Duitsland geldt een verbod op het storten van hele en versnipperde afvalbanden¹⁶. Verder geldt specifiek voor afvalbanden van afgedankte voertuigen ook een verplichting van nuttige toepassing¹⁷, dit in overeenstemming met de Richtlijn 2000/53/EC betreffende autowrakken. De inzameling en verwerking van de afvalbanden gebeurt in Duitsland onder een vrije marktregime. Bandenverkopers aanvaarden in de meeste gevallen op vrijwillige basis de afvalbanden van de eindgebruikers, maar rekenen hiervoor doorgaans wel een kost aan. Voor de verdere inzameling van de afvalbanden is er veel concurrentie tussen de verschillende inzamelaars. Deze prijsconcurrentie is in het voordeel van de inzamelpunten en eindgebruikers.

Volgens het Gesellschaft für Altgummi-Verwertungs-Systeme mbH (GAVS) werden in 2015 in Duitsland in totaal 568.000 ton afvalbanden ingezameld. Er wordt de laatste jaren een daling van de inzameling van afvalbanden vastgesteld: hoewel het aantal voertuigen op de Duitse markt de laatste drie jaar met 3% is toegenomen, nam het aantal ingezamelde afvalbanden in dezelfde periode af met 2%¹⁸. Verder is er ook een probleem van malafide inzamelaars die afvalbanden ophalen aan een gunstig tarief om vervolgens enkel de herbruikbare banden uit te sorteren en verder te verkopen. De overgebleven afvalbanden (die een kost betekenen bij verdere verwerking) worden hierna illegaal gedumpt. Om de inzamelpunten te beschermen tegen dergelijke malafide inzamelaars werd een vrijwillig initiatief opgericht, ZARE genaamd (Zertifizierte Altreifen Entsorger)¹⁹. De onder dit initiatief gecertificeerde bedrijven garanderen een verantwoord en milieubewust beheer van de afvalbanden conform de wetgeving. De problematiek van malafide inzamelaars die afvalbanden illegaal achterlaten blijft echter wel bestaan: er worden nog steeds op verscheidene plaatsen illegaal achtergelaten afvalbanden aangetroffen. De Duitse overheden hebben dus enerzijds kosten voor handhaving en anderzijds ook kosten voor de opruiming van de illegale stocks. De Bundesländer hebben dan ook specifieke boetes vastgelegd voor de illegale behandeling, opslag en dumping van afvalbanden (Bussgeldkataloge für Altreifen- & Autorecycling²⁰).

Volgens GAVS werden in Duitsland in 2015 volgende verwerkingsresultaten voor afvalbanden behaald: 12% hergebruik, 13% loopvlakvernieuwing, 36% materiaalrecyclage en 40% energetische valorisatie²¹.

Onderstaande figuur toont de evolutie van de verwerkingsresultaten in Duitsland in de voorbije 20 jaar. We zien ook hier een shift van energetische valorisatie naar materiaalvalorisatie, al is deze minder duidelijk uitgesproken dan in België (zie figuur 2).

¹⁶ Verordnung über Deponien und Langzeitlager (24.07.2001)

¹⁷ Gesetz über die Entsorgung von Altfahrzeugen (21.06.2002)

¹⁸ Bron: GAVS, <http://www.euwid-recycling.de/news/wirtschaft/einzelansicht/Artikel/weniger-altreifen-in-deutschland.html>

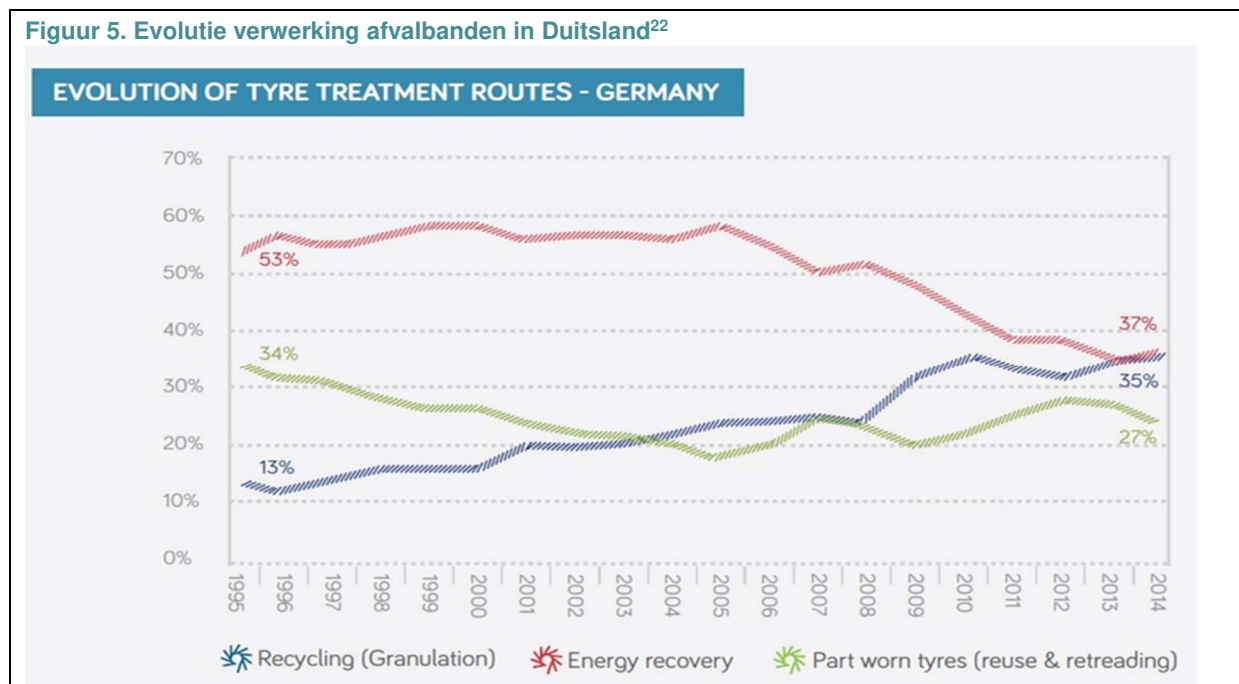
¹⁹ <http://zertifizierte-altreifenentsorger.de>

²⁰ <https://umwelt.bussgeldkatalog.org/altreifen-autorecycling/>

²¹ Bron: GAVS, <http://www.euwid-recycling.de/news/wirtschaft/einzelansicht/Artikel/weniger-altreifen-in-deutschland.html>

Figuur 5. Evolutie verwerking afvalbanden in Duitsland²²

Voor de **OVAM** betekent deze optie een terugval van het beleid tot de situatie van meer dan 10 jaar geleden, toen er nog geen operationeel inzamel- en verwerkingssysteem georganiseerd door de producenten bestond. Bij deze optie speelt de markt volledig en zullen de afvalbanden verwerkt worden bij de economisch meest voordelige afzetkanalen. De traceerbaarheid van de afvalbanden en de controle op de verwerkingskanalen vervalt. Aangezien er geen wettelijke inzamel- of verwerkingsdoelstellingen zijn, verwachten we een minder performante selectieve inzameling en minder hoogwaardige verwerkingsresultaten. Deze verwachting is gebaseerd op de inzamel- en verwerkingsresultaten van Duitsland die hierboven worden geschetst. Er is ook een groter risico dat malafide inzamelaars afvalbanden illegaal zullen dumpen of achterlaten na faillissement. De overheid wordt in dat geval geconfronteerd met grotere handhavings- en opruimingskosten. Er zal ook geen ondersteuning gebeuren van onderzoek naar lokale recyclage van afvalbanden, waardoor er minder innovatie te verwachten is op de lokale verwerkingsmarkt. Er zullen wel minder discussies zijn met de inzamelaars van afvalbanden. Nog een positieve zijde noteren we dat de OVAM geen beleidskost meer heeft voor afvalbanden.

Redenen invoer aanvaardingsplicht voor afvalbanden in Vlaanderen

De wetgever besliste om in 1999 de aanvaardingsplicht voor afvalbanden in te voeren in het VLAREA en dit om verscheidene redenen:

- bevorderen van materiaalrecyclage van afvalbanden;
- oplossing bieden voor/preventie van historische stocks en illegaal achtergelaten afvalbanden;
- bevorderen selectieve inzameling van de afvalbanden.

De **producenten** hebben in dit geval geen wettelijke verplichtingen inzake afvalbanden. Zij moeten dus geen tijd of financiële middelen investeren in een beheersorganisme. Er zullen zich dan ook geen discussies meer voordoen met GO4CIRCLE. Aan de negatieve zijde noteren we dat het groene imago van de sector zal

²² Bron: End-of-life Tyre Report 2015, ETRMA

verdwijnen. Wanneer er in de praktijk veel illegale dumpingen van afvalbanden zouden gebeuren, zal de sector van de bandenfabrikanten een negatief imago krijgen bij het grote publiek. De producenten zijn geen voorstander voor de afschaffing van het beleid voor afvalbanden.

Voor de **eindverkopers en tussenhandelaars** zijn dezelfde effecten te verwachten als bij optie 3. Het grote verschil met optie 3 is dat er bij optie 4 geen mogelijkheid is voor recuperatie van (een deel van) de kosten voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden.

Ook voor de **private afvalverwerkingssector** zijn de effecten dezelfde als bij optie 3. Bij optie 4 zullen de inzamelaars niet moeten rapporteren aan het beheersorganisme. Bij deze optie zal er geen sturing zijn van de inzameling en verwerking van de afvalbanden. Dit is bij optie 3 onrechtstreeks door de premies achteraf wel het geval. Bij optie 4 zullen de producenten ook geen financiële middelen voorzien ter ondersteuning van nieuwe lokale afzetmogelijkheden.

Voor de **gemeentelijke containerparken** zijn de te verwachten effecten idem als bij optie 3, met dat verschil dat er bij optie 4 in geen geval een gratis inzameling zal zijn door de producenten. Bijkomend zullen de gemeenten moeten instaan voor het opruimen van illegale dumpingsplaatsen.

Voor de **eindgebruikers** is het grote verschil dat geen milieubijdrage meer zal moeten betaald worden bij aankoop van een band. Logischerwijs zal in plaats hiervan wel een kost worden aangerekend bij de afgifte van afvalbanden.

Geen beleid in Vlaanderen en wel een aanvaardingsplicht in **de andere gewesten** zal heel wat negatieve effecten met zich meebrengen.

Vergelijkingstabel van alle effecten (vet: wezenlijk verschil met nuloptie)

doelgroepen	voordelen		Nadelen	
	omschrijving	schatting	omschrijving	schatting
OVAM	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Minder discussies met inzamelaars ▪ Geen beleidskost meer 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doelstellingen van een ambitieus materialenbeleid worden niet meer gehaald ▪ Verliezen van onze plaats aan de kop van het peloton in de EU ▪ Negatieve impact van illegale dumpingen op OVAM-werk en budget ▪ Geen financiële ondersteuning meer voor lokale valorisatie ▪ Geen draagvlak bij de sector 	

Producenten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen verantwoordelijkheid en dus ook geen discussies meer ▪ Geen fondsen nodig voor steun lokale verwerkingstechnieken 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sterke imagoschade 	
Eindverkopers en tussenhandelaars			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plots geconfronteerd met bijkomende kosten, die afhankelijk van de situatie hoog kunnen zijn. Mogelijks ontstaan er bijkomende moeilijkheden voor nicheproducten als wegebouw- of landbouwbanden ▪ Geen compensatie van de kosten ▪ Sterk verhoogde administratieve last voor vele duizenden bedrijven (onderhandelingen contracten, betaling facturen) 	
Afvalverwerkings-sector	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kunnen in alle vrijheid opereren 		<ul style="list-style-type: none"> • Geen financiële ondersteuning meer voor lokale valorisatie 	
Gemeenten			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer inzameling van afvalbanden op gemeentelijke containerparken ▪ Geen vergoeding van de producenten ▪ Verantwoordelijk voor opruimen van illegale dumpingsplaatsen van afvalbanden 	
Eindgebruikers	<ul style="list-style-type: none"> • Geen milieubijdrage meer bij aankoop van een band 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kans is reëel dat er zal moeten betaald worden voor afgifte ▪ Burger kan niet op elk containerpark terecht met afvalband 	

Andere gewesten			▪ Mogelijke aantasting van de soliditeit van de systemen in Wallonië en Brussel	
-----------------	--	--	--	--

In bovenstaande effectanalyse worden de effecten op de erkende centra voor depollutie, demontage en vernietiging van afgedankte voertuigen en op de producenten van M1- en N1-voertuigen niet apart opgenomen. We willen er de aandacht op vestigen dat het afvalbandenbeleid ook voor deze specifieke producenten geldt, waardoor de verschillende beleidsopties dus ook verschillende effecten hebben voor deze specifieke doelgroepen. Onderstaand kaderstuk beschrijft kort dit tweede systeem voor afvalbandeninzameling en – verwerking.

Aanvaardingsplicht voor banden van eerste montage op M1- en N1-voertuigen

Naast het Recytyresysteem bestaat er in België ook nog een tweede systeem dat specifiek bedoeld is voor de banden die gemonteerd worden op nieuwe M1- en N1-voertuigen en de afvalbanden afkomstig van de afbraak van deze voertuigen in de erkende centra. De producenten van de M1- en N1-voertuigen hebben er immers voor gekozen om een eigen systeem op te zetten om te voldoen aan hun aanvaardingsplicht voor afvalbanden. Dit wordt in de praktijk uitgevoerd door Febelauto. Via een offertevraag selecteert Febelauto één inzamelaar die vervolgens instaat voor de inzameling en verwerking van de afvalbanden die vrijkomen in de erkende centra. Dit is dus een systeem zoals beschreven in optie 2. We stippen aan dat de keuze voor optie 3 of optie 4 ook effecten zou hebben op de producenten van M1- en N1-voertuigen, alsook op de erkende centra voor depollutie, demontage en vernietiging van afgedankte voertuigen. Het is immers niet wenselijk om vanuit het beleid een onderscheid te maken tussen het Febelauto- en het Recytyresysteem.

7 Vergelijking van de opties

De keuze van de beste optie is gebaseerd op volgende evaluatiecriteria:

- Effectiviteit: in welke mate draagt deze optie bij aan de inzameling en recyclage van afvalbanden?
- Kostprijs: gaat deze optie gepaard met hoge kosten?
- Uitvoerbaarheid: is deze optie relatief eenvoudig in te voeren en te handhaven?
- Draagvlak: hoe staan de producenten en andere stakeholders tegenover deze optie?

Vergelijkingstabel van de opties

	Nuloptie	Optie 2	Optie 3	Optie 4
Effectiviteit	0	=	-	--
Kostprijs	0	+	-	+
Uitvoerbaarheid	0	=	-	-
Draagvlak	0	=	-	--

Op het vlak van **effectiviteit** valt er bij optie 2 geen verschil te verwachten in vergelijking met de nuloptie. De aanvaardingsplicht blijft bestaan, enkel de wijze van vergoeding en contractering tussen het beheersorganisme en de operatoren wijzigt. Van optie 3 verwachten we mindere resultaten op vlak van inzameling en verwerking. Daar waar nu nagenoeg alle banden worden ingezameld zal dit bij een terugnameplicht een stuk minder worden.

Doordat de gratis inzameling wordt afgeschaft, neemt de kans op niet-correcte afgifte, export en verwerking, illegale stocks en dumping toe. Optie 4 scoort nog lager. Logischerwijs zullen de resultaten minder zijn als geen specifiek beleid ter ondersteuning van de inzameling en verwerking wordt gevoerd. Dit neemt echter niet weg dat nog steeds een aanzienlijk deel van de afvalbanden ook in dat geval nog correct zullen ingezameld en verwerkt worden. Het valt moeilijk correct in te schatten hoeveel lager de effectiviteit van optie 3 en 4 in de praktijk zullen zijn. We kunnen enkel opmerken dat ervaringen uit het verleden (van vóór de aanvaardingsplicht) en voorbeelden uit het buitenland aantonen dat een volledig correcte inzameling en verwerking zonder beleid niet gegarandeerd is.

De **kostprijs** van optie 2 wordt beperkt lager ingeschat dan de nuloptie. Dit vanuit de veronderstelling dat een systeem van competitieve marktbevraging tot scherpere prijzen leidt dan het huidige systeem van de rondvraag, expert opinion en/of marktstudie. Dit wordt ook gesteld in de studie naar de rol van de beheersorganismen in de afvalmarkt. Optie 3 wordt daarentegen als duurder gezien. De milieubijdrage voor de consument bij aankoop zal wellicht dalen, maar daartegenover staat dat niet de volledige kost bij afgifte wordt gedekt. Een deel van de kost moet dus nog gefinancierd worden door de inzamelpunten. Dat de totale kost hoger wordt ingeschat wordt gemotiveerd doordat in dit systeem wordt uitgegaan van individuele onderhandeling tussen de inzamelpunten en de inzamelaars. De onderhandelingspositie van de (vele kleine) inzamelpunten is beperkter dan de onderhandelingspositie van één centraal beheersorganisme. De versnippering van de contracten kan er ook toe leiden dat schaalvoordelen minder worden benut en zorgt ontegensprekelijk voor een hogere administratieve kost voor het beheersorganisme die in plaats van 44 contracten meer dan 5000 financiële relaties moet aangaan. De laatste optie zal uiteraard de laagste kostprijs hebben. Er is geen kost voor de overheid om een beleid op te zetten en uit te voeren. Langs de andere kant zal de kostprijs voor de gemeentelijke overheid stijgen omdat er sterker zal moeten gehandhaafd worden en indien nodig zelfs gesaneerd worden. Gezien er geen beleid is moeten de producenten geen beheersorganisme opzetten. Er zijn dus geen werkingskosten of andere kosten voor rapportage, coördinatie, monitoring enz. Enkel de effectieve kost voor inzameling en verwerking die wordt gedragen door de ontdoener van de afvalband blijft. Gezien er geen inzamel- en verwerkingsdoelstellingen zijn kan deze mogelijks ook lager uitvallen.

Naar **uitvoerbaarheid** zien we geen verschil tussen de nuloptie en optie 2. Andere beheersorganismen (bv. Recupel en Bebat) tonen aan dat een model van aanbesteding perfect werkbaar is. Optie 3 schatten we naar de uitvoerbaarheid minder in dan het huidige beleid. Vooreerst moet dit instrument nog wettelijk geïmplementeerd worden en vraagt dit dus een significante beleidsvoorbereiding, zowel voor de OVAM als voor de producenten. Daarbij moeten ook alle contracten tussen de inzamelpunten en de inzamelaars opnieuw onderhandeld worden. De switch voor het beheersorganisme van de vergoeding van 44 operatoren naar duizenden inzamelpunten is niet evident en maakt dat het systeem minder wordt ingeschat naar uitvoerbaarheid. Men zou kunnen argumenteren dat optie 4 eenvoudig te implementeren is gezien er geen beleid nodig is. Toch schatten we de uitvoerbaarheid minder in dan in de nuloptie. Dit heeft enerzijds te maken met allerlei veranderingskosten die moeten gemaakt worden zoals de afschaffing van de wetgeving, de opheffing (inclusief overdracht van de reserves) van Recytyre, het stopzetten van alle lopende contracten enz. Ook als we de aanpassingskosten buiten beschouwing laten, schatten we de uitvoerbaarheid minder in. Burgers kunnen niet meer noodzakelijk overal makkelijk terecht met hun afvalbanden, door het verlies van een centraal beheer moeten alle duizenden inzamelpunten terug een contract met een inzamelaar afsluiten, gemeenten worden vaker geconfronteerd met burgers die afvalbanden aanbieden (maar dit is geen huishoudelijk afval), er moet handhavend worden opgetreden tegen illegale inzameling, stockage en dumping enz. Tot slot merken we nog op dat de uitvoerbaarheid van optie 3 en 4 in vraag moet gesteld worden vanuit de samenwerking met de andere gewesten. Voor een effectief en efficiënt UPV-beleid is een grote mate van convergentie in het beleid tussen de drie gewesten noodzakelijk. We hebben geen weet van intenties in de andere gewesten om het beleid te wijzigen. Het is dan ook een open vraag of een dergelijke beleidswijziging zonder samenwerking met de andere gewesten uitvoerbaar is in de praktijk.

Wat betreft het **draagvlak** zien we opnieuw geen verschil tussen de nuloptie en optie 2. We moeten hierbij wel opmerken dat GO4CIRCLE zich nog niet heeft uitgesproken over het opzetten van een aanbestedingsprocedure door Recytyre. Wat betreft de terugnameplicht is er een zeer duidelijk verschil tussen het standpunt van de sector en GO4CIRCLE. De sector is zeer sterk gekant tegen de vervanging van een aanvaardingsplicht door een terugnameplicht. GO4CIRCLE echter pleit zeer sterk voor een dergelijke beleidswijziging. Globaal scoren we de terugnameplicht naar draagvlak lager dan de huidige situatie. Vooreerst omdat slechts een deel van de inzamelactoren voor de terugnameplicht pleit. Ten tweede is de sector van de producenten, garages en bandencentrales omvangrijker naar werkgelegenheid en toegevoegde waarde. Gezien zij moeten voldoen aan de producentenverantwoordelijkheid kan ook gesteld worden dat hun belang in het dossier groter is. Tot slot denken we dat het draagvlak bij derden zoals de consumenten, milieubeweging en de steden en gemeenten groter is voor een aanvaardingsplicht door de gratis afgifte en de grotere effectiviteit. Wat optie 4 betreft, kunnen we kort stellen dat er geen actoren gekend zijn die hiervoor pleiten.

We besluiten dus dat optie 2 als beste naar voor komt. In vergelijking met de nuloptie heeft dit enkel een effect op de kostprijs. Er wordt verondersteld dat een model met marktbevraging via offertevoraag tot een lagere kost kan leiden. Zoals reeds opgemerkt kan dit wel gepaard gaan met significante wijzigingen in de markt van de inzamelaars. Een concentratie van de markt met een beperkter aantal actoren ligt in de lijn van de verwachtingen. De twee andere opties, de terugnameplicht en de afschaffing van het beleid rond banden, komen in deze RIA niet als afdoende alternatieven naar voor.

8 Contactinformatie

Katleen Dierick
OVAM
katleen.dierick@ovam.be
015 284 136

Roeland Bracke
OVAM
roeland.bracke@ovam.be
015 284 353

Peter Loncke
OVAM
peter.loncke@ovam.be
015 284 191

